

2009 M. ISTORIJOS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO

VERTINIMO INSTRUKCIJA

Pagrindinė sesija

ATSAKYMAI

Kiekvienas iš 1–25 klausimų vertinamas 1 tašku.

1 variantas

Nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ats.	A	A	D	B	C	C	C	D	D	A

Nr.	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ats.	B	B	A	A	C	D	D	B	C	C

Nr.	21	22	23	24	25
Ats.	C	C	D	C	D

2 variantas

Nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ats.	D	B	A	A	B	D	D	C	A	B

Nr.	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Ats.	A	C	D	B	A	B	A	A	B	D

Nr.	21	22	23	24	25
Ats.	B	A	C	B	A

Užduoties II dalies klausimų atsakymuose mokinys teisingą atsakymą **gali suformuluoti savais žodžiais**. Ar atsakymo turinys yra teisingas, sprendžia egzamino užduoties vertintojai.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
26	Galimi atsakymai: 1. valdžių padalijimo principas; 2. kolegialumo principas; 3. valdžios kaitos principas; 4. patrono ir klientelės (klientų) santykiai; 5. liaudies tribūno pareigybė kaip atsvara aristokratų viešpatavimui; 6. aristokratinis valdymas.	3	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai. <i>3 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.
27	Plebėjai Liaudies tribūnas galėjo paskelbti veto Senate, jeigu Senato sprendimas prieštaravo plebėjų interesams. (Be to, jis turėjo asmens neliečiamybę). Liaudies tribūnai galėjo šaukti plebėjų susirinkimus.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
28	<p>Respublikiniame valdyme vienas asmuo galėjo užimti tik vieną pareigybę. Principato valdyme Augustas sutelkė savo rankose keletą pareigybių.</p> <p>Romos respublikos laikais pareigybę buvo galima užimti tik metus (diktatorius – pusei metų). Principate pareigybę buvo galima užimti iki gyvos galvos.</p> <p>Romos respublikos laikais aukščiausia valdžios institucija buvo Senatas. Principate Senatas (liaudies tribūnai) prarado politinę reikšmę (susilpnėjo Senato įtaka).</p> <p>Respublikos laikais buvo remiamasi įstatymais ir papročiais, o ne karine jėga.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
29	<p>Galimi atsakymai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tikėjimas vienu Dievu (monoteizmas). 2. Išganytojas Jėzus Kristus. 3. Šventasis raštas. 4. Dekalogas. 5. Prisikėlimas (Velykos, Išganytojo Kančios šventė). <p>Žemėlapyje turi būti parašyta Palestina (Jeruzalė, Judėja, Izraelis).</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodomos dvi tikėjimo tiesos arba žemėlapyje teisingai pažymima Palestina (Jeruzalė, Judėja, Izraelis).</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
30	<ol style="list-style-type: none"> 1. Romos imperijos skilimas (padalijimas). 2. Barbarų (germanų genčių) puolimai (Didysis tautų kraustymasis). 	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
31	<p>Vakarų Romos imperija žlugo.</p> <p>Išorinė Barbarų (germanų) antpuoliai (tautų kraustymasis).</p> <p>Vidinė Galimi atsakymai: finansų krizė (nepakeliami mokesčiai piliečiams); imperatoriaus savivalė; pilietiniai karai; moralinis nuosmukis; vergovinės santvarkos krizė; krikščionybė; karvedžių savivalė.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodomas Vakarų Romos imperijos žlugimas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai nurodomas Vakarų Romos imperijos žlugimas ir teisingai nurodoma vidinė ir išorinė imperijos žlugimo priežastis.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
32	<p>Suvieniję Romos imperiją, Konstantinas sostinę perkėlė į Bizantijos vietovę (Rytus). Čia buvo pastatytas miestas, kuris buvo pavadintas jo vardu.</p> <p>Žemėlapyje sutartiniu ženklu X turi būti teisingai pažymėtas Konstantinopolis.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
33	<p>Bizantijos imperijos (Rytų Romos imperija).</p> <p>Turkai (Osmanai) nukariavo šią imperiją.</p> <p>1453 m.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
34	<p>Valdžių padalijimo principas. Šiuolaikinėse demokratinėse valstybėse valdžia padalinta į įstatymų leidžiamąją, vykdomąją ir teisminę valdžias.</p> <p>Valdžios kaita. Šiuolaikinėse demokratinėse valstybėse reguliariai vyksta rinkimai.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas principas ir jis teisingai paaiškintas arba teisingai pateikti abu principai.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>
35	<p>Iki imperatoriaus Konstantino Atsiradus krikščionybei, pirmieji krikščionys buvo persekiojami. Tačiau tai nesustabdė krikščionybės plitimo.</p> <p>Iki imperatoriaus Teodosijaus Konstantinas ir Licinijus Milane suteikė krikščionims, kaip ir pagonims, teisę išpažinti savo tikėjimą.</p> <p>Po imperatoriaus Teodosijaus Krikščionybė buvo paskelbta Romos imperijos valstybine religija (pagonybė buvo uždrausta).</p> <p>Po XI amžiaus Krikščionybė skilo į katalikybę ir stačiatikybę (pravoslavybę, ortodoksiją). Krikščionybė tapo vyraujanti religija.</p>	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p> <p><i>4 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
36	Didžioji Britanija (Anglija), Rusija, Austrija, Prūsija ir Prancūzija.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodytos visos valstybės.
37	Galimi atsakymai: revoliucijų slopinimas iš išorės; regioniniai konfliktai (nacionaliniai); kolonijiniai (imperialistiniai) karai užjūriuose; intervencijos.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodytos dvi konfliktų formos.
38	1830–(1831) m. ir 1863–(1864) m. Rusija veržėsi į Lenkiją todėl, kad kilo sukilimai prieš Rusijos imperijos režimą.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai nurodomos datos arba pateiktas teisingas paaiškinimas <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.
39	Panašumas Tiek vokiečiai, tiek italai siekė suvienyti savo žemes ir įkurti nacionalinę valstybę. Skirtumas Vokiečių žemių suvienijimui išskirtinai vadovavo Prūsijos valstybė, o italų žemių vienijimo procese nebuvo tokio aiškaus vieno lyderio.	2	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.
40	Šioje karikatūroje pavaizduota didžiųjų valstybių grupavimosi pradžia, kuri ilgainiui išvirto į karinius blokus. Galimi atsakymai: tai rodo karikatūros nupaišymo metai; prie karikatūros pateikto aprašymo turinys rodo, kad kariniai blokai tik pradeda formuotis.	1	<i>Taškas</i> skiriamas, kai karikatūros mintis pagrindžiama šaltinio turiniu.
41	Žemėlapyje teisingai turi būti užrašytos: Vokietija, Austrija-Vengrija, Italija, Prancūzija, Didžioji Britanija, Rusija. Trilypė Vokietija, Austrija-Vengrija, Italija. Antantė (Santarvė) Prancūzija, Didžioji Britanija (Anglija), Rusija.	3	<i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. <i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai. <i>3 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
42	<p>Lietuvių tautos tapsmas (modernėjimas) sudarė prielaidas kurti nacionalinę (tautinę) valstybę.</p> <p>Buvo siekiama sukurti nepriklausomą nuo unijos su Lenkija Lietuvos valstybę. Galutinai atsisakyta sukurti unijinę valstybę.</p> <p>Lietuvių liaudis (valstiečiai) politiškai subrendo. Didžioji visuomenės dalis pradėjo remti valstybingumo idėją.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
43	<p>Tautinis sąjūdis (nacionalizmas).</p> <p>Galimi atsakymai: Rusija, Austrija-(Vengrija), Osmanų imperija.</p> <p>Šios abi imperijos buvo daugiatautės, todėl tautiniai sąjūdžiai jose buvo ryškiausi.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
44	<p>Galimi atsakymai: dėl ginčytinų teritorijų Europoje; dėl teritorijų kolonijose; ekonominiai interesai (pramonės perversmas); karinių blokų kūrimas; nacionalizmo ideologijos sustiprėjimas.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
45	<p>1 Serbija. 2. Bulgarija. 3. Rumunija.</p> <p>Galimi atsakymai:</p> <p>Dėl Osmanų imperijos silpnėjimo.</p> <p>Dėl nacionalinių sąjūdžių sustiprėjimo Balkanuose.</p> <p>Didžiųjų valstybių siekis įsitvirtinti Balkanuose.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
46	<p>Galimi atsakymai: egzistavo sąlyginis stabilumas, o konfliktai neperaugo į visuotinį karą;</p> <p>nacionalinių judėjimų išaugimas. Kūrėsi nacionalinės valstybės (vyko revoliucijos, sukilimai), buvo išstumiami iš Balkanų Osmanų imperija;</p>	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	<p>karinių blokų kūrimas sudarė prielaidas didesniai valstybių susipriešinimui ir kariniams konfliktams;</p> <p>imperializmas. Didžiosios Europos valstybės turėjo ir ginklavosi. Tai vedė prie valstybių susipriešinimo ir tiesioginio susidūrimo.</p> <p>Revoliucijų slopinimas stabdė tautinių valstybių kūrimąsi.</p>		<p>3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p> <p>4 taškai skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.</p>
47	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atkurti Lietuvos nepriklausomybę. 2. Sukurti demokratinę respubliką. 	1	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>
48	<p>Galimi atsakymai:</p> <p>valstybingumo praradimas paskatino siekė atkurti nepriklausomybę;</p> <p>patriotizmas;</p> <p>sovietų represijos (masiniai areštai);</p> <p>trėmimai;</p> <p>ūkininkų išbuožinimas;</p> <p>prievartinis ateizmo ideologijos diegimas;</p> <p>nenoras eiti į sovietinę kariuomenę;</p> <p>viltis sulaukti Vakarų šalių paramos.</p>	3	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
49	<p>Aneksija yra okupacijos teisinis įforminimas (neteisėtas valstybės prijungimas).</p> <p>Stribas yra asmuo su ginklu pokaryje kovojęs prieš rezistencinę kovą sovietų pusėje.</p>	2	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
50	<p>Galimi atsakymai:</p> <p>Jonas Žemaitis–(Vytautas).</p> <p>Adolfas Ramanauskas–(Vanagas).</p> <p>Juozas Lukša–(Daumantas).</p> <p>Tai buvo Lietuvos patriotai, tikėję nepriklausomos valstybės idėja ir pasiryžę ją ginti bet kokiomis aplinkybėmis.</p>	3	<p>Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
51	<p>(1944–1946 m.) Prasidėjus antrajai okupacijai ir sovietinėms represijoms, kaip rodo žuvusių partizanų skaičius lentelėje, masiškai gyventojai pradėjo ginklu priešintis okupantams. Šiame etape partizanai nevengdavo stoti į atvirą kovą su sovietine kariuomene, net kontroliavo kai kuriuos kaimus ir miestelius.</p> <p>(1946–1948 m.) Partizanai išsiskirstė į mažesnes grupes, įsirengė gerai užmaskuotus bunkerius. Pagrindine kovine operacija tapo pasala. Jos metu pavykdavo sunaikinti aršiausius okupantų pareigūnus ir atimti ginklų. Partizanus skaičius, lyginant su pirmuoju etapu kaip rodo pateikta lentelė, mažėjo. Tačiau įvairėjo kovos būdai (atsišaukimai, spauda).</p> <p>(1949–1953 m.) Nauja impulsą rezistencinė kova įgavo, susikūrus Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžiui, turėjusiam savo vadovybę. Tačiau kolektyvizacija pakirto partizanų rėmėjų socialinę atramą kaime. Kartu įvairėjo ir okupantų kovos priemonės. Į partizanų gretas buvo infiltruojami agentai. Aktyviai veikė smogikų grupės, kurių tikslas buvo diskredituoti rezistencinį pasipriešinimą. Lentelės duomenys rodo, kad ypač nuo 1950 m. partizanų judėjimas pradėjo silpti.</p>	6	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai keliais žodžiais arba sakiniu apibūdintas vienas etapas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai tas etapas yra išsamiai apibūdintas arba dviejų etapų neišsamus apibūdinimas.</p> <p><i>Tokiu būdu vertinami antrojo ir trečiojo etapų apibūdinimai.</i></p>
52	<p>C Piliietinis karas (ginkluotas pasipriešinimas okupacijai, politinės sąmonės forma).</p> <p>D Lietuvos-Sovietų Sąjungos karas (savarankiškas kariuomenės karas su okupantais).</p> <p>E Partizanų pasipriešinimas (rezistencija).</p>	1	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p>
53	<p>Geriausiai deklaracijos nuostatos atitinka šaltinis D.</p> <p>Kadangi šaltinyje A matome esant vieningą Lietuvos valstybę atstovaujančią vadovybę, kuri telkia tautą politinei išsivadavimo kovai iš okupantų.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
54	<p>Galimi atsakymai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dalis gyventojų buvo įbauginti sovietų represijų. 2. Kita dalis dėl geresnio asmeninio gyvenimo stengėsi prisitaikyti prie sovietinės sistemos. 3. Idėjiniais sumetimais. 	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
55	<p>Galimi atsakymai: palaužti tautos dvasią sovietine propaganda (amnestijos pažadai, grasinimai);</p> <p>pasiturinčių valstiečių kaip socialinio sluoksniu naikinimas (trėmimai);</p> <p>partizaninio sąjūdžio ardymas iš vidaus įvairiomis priemonėmis (infiltravimas išdavikų, perverbavimas ir t. t.).</p>	1	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.</p>
56	<p>Šiandieninė Baltijos šalių nacionalinė sudėtis rodo, kad partizaninis judėjimas galėjo paveikti kolonizacijos mastus. Tai liudija lietuvių tautybės gyventojų procentinis santykis šiandienėje Lietuvoje, palyginus su estais Estijoje ir latviais Latvijoje.</p>	1	<p><i>Šis klausimas dėl techninės klaidos (klausimo formuluojuose turėjo būti nurodytas šaltinis E, o ne D) buvo nevertinamas.</i></p>
57	<p>Šaltinio D autorius pokario situaciją vertina objektyviausiai todėl, kad:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kovų mastas ir jų tikslas rodo karo buvimą prieš okupantus; 2. LLKS Taryba buvo ne tik karinė, bet ir politinė valdžia; 3. partizanai ir jų vadovybė turėjo platų tautos pasitikėjimą. 	3	<p>Mokinys turi teisę pasirinkti šaltinį, tačiau jo įvertinimą lemia pateikti loginiai argumentai.</p> <p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas argumentas.</p> <p><i>2 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du argumentai.</p> <p><i>3 taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys argumentai.</p>